

T.C.
ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ
KALİTE KOORDİNAĞÖRLÜĞÜ
İHTİYAÇ ANALİZİ GERÇEKLEŐTİRME
KILAVUZU

İçindekiler Tablosu

GİRİŞ	2
İHTİYAÇ ANALİZİ	3
1. Veri Toplama Yöntem, Teknik ve Araçları	3
2. İhtiyaç Analizine Yönelik Uygulama ve Analiz Sürecine İlişkin Örnekler	5
2.1. Doküman Analizi	5
2.2. Anketler	6
2.3. Görüşmeler	6
2.4. Odak Grupları	7
2.5. Gözlemler	7
2.6. Test ve Değerlendirme.....	8
2.7. Delphi Tekniği	8
2.8. SWOT Analizi	8
2.9. İş Analizi	9
2.10. Problem Ağacı Analizi.....	9
2.11. Force Field Analysis (Kuvvet Alanı Analizi).....	10
2.12. Nominal Grup Tekniği	10
2.13. Çok Kriterli Karar Analizi	10
2.14. Dijital Araçlar	11
3. İhtiyaç Analizi Sonuçlarının Bulgulara Dönüştürülmesi Süreci Ve Raporlama	11
3.1. DOKÜMAN ANALİZİ: Örnek Rapor	11
3.2. ANKETLER: Örnek Rapor.....	12
3.3. GÖRÜŞMELER: Örnek Rapor	13
3.4. ODAK GRUPLARI: Örnek Rapor.....	14
3.5. GÖZLEMLER: Örnek Rapor.....	15
3.6. TEST VE DEĞERLENDİRME: Örnek Rapor	16
3.7. Delphi Tekniği: Örnek Rapor	17
3.8. SWOT Analizi: Örnek Rapor.....	18
3.9. İş Analizi: Örnek Rapor	20
3.10. Problem Ağacı Analizi: Örnek Rapor	21
3.11. Force Field Analysis (Kuvvet Alanı Analizi): Örnek Rapor	22
3.12. Nominal Grup Tekniği: Örnek Rapor	23
3.13. Çok Kriterli Karar Analizi: Örnek Rapor.....	24

GİRİŞ

Bu kılavuz, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi akademik program geliştirme, kalite güvence süreçleri ve kurumsal akreditasyon çalışmaları kapsamında yürütülecek ihtiyaç analizlerinin planlanması, uygulanması ve raporlanmasına yönelik kapsamlı bir rehber sunmak amacıyla hazırlanmıştır. Eğitim-öğretim süreçlerinin sürekli iyileştirilmesi ve programların paydaş beklentileri ile uyumlu hale getirilmesi, yalnızca sezgisel gözlemlere değil; sistemli, güvenilir ve çok kaynaklı veri analizlerine dayalı ihtiyaç belirleme çalışmalarını zorunlu kılmaktadır.

Bu bağlamda elinizdeki belge, ihtiyaç analizinde kullanılabilecek veri toplama yöntemleri, analiz teknikleri, dijital araçlar ve örnek rapor yapılarına dair bütüncül ve uygulamaya dönük bilgiler içermektedir. Anket, görüşme, odak grup, gözlem ve doküman analizi gibi klasik veri toplama araçlarının yanı sıra Delphi, SWOT, Problem Ağacı gibi analitik tekniklerin de örnek uygulamaları sunularak, okurun uygulama sürecinde referans alabileceği somut örnekler oluşturulmuştur.

Kılavuzdan kimler yararlanabilir?

- Enstitü, fakülte, yüksekokul ve bölüm düzeyinde program değerlendirme ve geliştirme süreçlerine katkı sunan akademik personel,
- Kurumsal akreditasyon süreçlerini yürüten kalite komisyonları,
- Program geliştirme ve stratejik planlama ekiplerinde yer alan yöneticiler ve öğretim elemanları,
- Öğrenci işleri, mezun takip birimi, staj ve iş yeri uygulama koordinatörlüğü gibi idari birimler,
- Araştırma yürüten yüksek lisans/doktora öğrencileri.

Bu rehberin hedefi, ihtiyaç analizi sürecini yalnızca “ne yapılmalı?” sorusuyla değil, aynı zamanda “nasıl, ne zaman, hangi araçlarla ve hangi analiz biçimiyle yapılmalı?” sorularına da cevap verecek şekilde yapılandırmaktır. Böylece ihtiyaç analizi, bir formalite olmaktan çıkarak karar alma süreçlerine yön veren stratejik bir araç haline gelecektir.

İHTİYAÇ ANALİZİ

1. Veri Toplama Yöntem, Teknik ve Araçları

Doküman Analizi:

Organizasyonun mevcut raporları, istatistikleri, politika belgeleri ve geçmiş kayıtları incelenir. Mevcut durum ve geçmişteki sorunlar hakkında bilgi sağlar. Örnek olarak:

- Akreditasyon güncel şartları
- Yansıtıcı değerlendirme formlarının kullanılması
- Ulusal ve Uluslararası üniversitelerdeki eşdeğer programlarının amaçları ve uygulamaları
- Ulusal ortak sınav istatistikleri incelemesi
- YÖK raporlarının incelenmesi
- Alanla ilgili yayınlanmış (ulusal ve uluslararası) rapor ve çalışmaların incelenmesi
- Programlarla ilgili kurumlar ve STK'lar tarafından hazırlanmış raporların incelenmesi

Anketler:

Geniş bir kitleye ulaşmak için kullanılır. Katılımcıların ihtiyaçlarını ve görüşlerini hızlı bir şekilde toplar. Yapılandırılmış (kapalı uçlu sorular) veya yarı yapılandırılmış (açık uçlu sorular) olabilir. Örnek olarak:

- Mezun anketi
- İşveren değerlendirme anketi
- İç paydaş anketleri
- Dış paydaş anketleri

Görüşmeler:

Derinlemesine bilgi toplamak için birebir veya küçük gruplarla yapılır. Yapılandırılmış, yarı yapılandırılmış veya serbest olabilir. Örnek olarak:

- İç paydaş görüşmeleri
- Dış paydaş görüşmeleri
- Program danışma kurulu görüşmeleri

Odak Grupları:

Küçük bir katılımcı grubuyla (6-12 kişi) ihtiyaçlar üzerinde detaylı bir tartışma yapılır. Katılımcılar arasındaki etkileşim, farklı bakış açılarını ortaya çıkarabilir. Örnek olarak:

- İç paydaş odak grup görüşmeleri
- Dış paydaş odak grup görüşmeleri
- Program danışma kurulu odak grup görüşmeleri

Gözlemler:

Süreçleri, davranışları veya mevcut uygulamaları doğrudan gözlemleyerek bilgi toplama yöntemi. Katılımcı veya katılımcı olmayan gözlem yapılabilir. Yapılandırılmış, yarı yapılandırılmış veya serbest olabilir. Örnek olarak:

- Ders gözlemleri
- Öğrenci gözlemleri
- Sosyal mekanların gözlemi
- Dijital araç gereçlerin kullanımına dair gözlemler
- Uygulama derslerine dair gözlemler

Test ve Değerlendirme:

Bireylerin bilgi, beceri ve yetkinlik düzeylerini ölçmek için kullanılır. Özellikle eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesinde etkilidir. Örnek olarak:

- Ders başarı testleri
- Duyuşsal farkındalık ölçekleri
- Psikolojik iyi oluş ve ihtiyaç testleri

Delphi Tekniği:

Uzmanların birden fazla tur boyunca fikirlerini paylaşarak uzlaşmaya varmasını sağlar. Anonim bir şekilde yapılan geri bildirimlerle en iyi çözümler belirlenir. Örnek olarak şu konularda yapılabilir:

- Alana özgü mesleki yeterliklerin belirlenmesi
- Alana özgü öğretim standartlarının belirlenmesine yönelik

SWOT Analizi:

Güçlü yönler (Strengths), zayıf yönler (Weaknesses), fırsatlar (Opportunities) ve tehditler (Threats) değerlendirilir. Organizasyonun mevcut durumunu analiz etmek için kullanılır. Bu teknik üniversitede bulunan herhangi bir birim adına gerçekleştirilebilir.

İş Analizi:

Belirli bir iş veya görev için gerekli bilgi, beceri ve yetkinlikler analiz edilir. Özellikle insan kaynakları ihtiyaç analizinde kullanılır. Örnek olarak:

- Makine mühendisliği için bir öğrenciye kazandırılması gereken bilgi, beceri ve yetkinliklerin analizinde kullanılabilir.

Problem Ağacı Analizi:

Sorunların kök nedenlerini ve etkilerini görsel olarak haritalandırmak için kullanılır. Özellikle proje tabanlı ihtiyaç analizlerinde tercih edilir. Örnek olarak:

- Bir fakültenin veya yüksek okulun sorunlarına ilişkin bir harita hazırlanabilir.

Force Field Analysis (Kuvvet Alanı Analizi):

Bir değişikliğin destekleyici ve engelleyici faktörlerini belirlemek için kullanılır. Örnek olarak:

- Güncellenen ya da güncellenmesi planlanan öğretim programlarının uygulanmasına yönelik destekleyici ve engelleyici faktörlerin belirlenmesinde kullanılabilir.
- Üniversitenin, fakültenin ve yüksek okulların akreditasyon sürecindeki destekleyici ve engelleyici faktörlerin belirlenmesinde kullanılabilir.

Nominal Grup Tekniği:

Katılımcıların bireysel olarak fikir ürettikten sonra grup olarak öncelik belirlemesini sağlayan bir tekniktir. Hiyerarşı oluşturarak ihtiyaçları sıralamada etkilidir. Örnek olarak:

Yukarıda paylaşılan yöntem ve tekniklerin kullanılmasıyla saptanan ihtiyaçların önceliklerinin sıralanmasıyla gerçekleştirilebilir.

Çok Kriterli Karar Analizi:

Birden fazla kriteri dikkate alarak ihtiyaçların deęerlendirilmesini ve önceliklendirilmesini sağlar. Örnek olarak:

Birçok fakülteden veya yüksek okuldan gelen sorunların ve ihtiyaçların birçok kriter bağlamında değerlendirilerek üniversitenin öncelikleri bu teknikle belirlenebilir.

Dijital Araçlar

- Online Anket Araçları: Google Forms, SurveyMonkey, Typeform.
- İşbirliği Platformları: Miro, MURAL, Trello (beyin fırtınası ve veri toplama için).
- Veri Analiz Yazılımları: SPSS, NVivo, MAXQDA (nitel ve nicel verileri analiz etmek için).

2. İhtiyaç Analizine Yönelik Uygulama ve Analiz Sürecine İlişkin Örnekler

2.1. Doküman Analizi

Nasıl Uygulanır?

Raporlar, istatistikler, yönergeler, tarihî kayıtlar vb. kaynakları sistemli şekilde toplayın. Dokümanların hangi açıdan değerlendirileceğine (ör. akreditasyon şartları, ulusal-uluslararası standartlar) karar verin.

Nasıl Analiz Edilir?

İçerik analizi: Metin ya da tablo halindeki bilgileri okuyarak benzer konuları veya tutarsızlıkları tespit edin. Karşılaştırmalı analiz: Bir raporla diğerini kıyaslayarak zaman

içindeki değişimleri veya farklı kurumların yaklaşımlarını ortaya koyun.

Katkısı Nedir?

Somut belgelere dayalı olduğundan, subjektif yorumlardan daha çok nesnel veriler sunar. Geçmişe ait bilgilerle mevcut durumu kıyaslama, trend takibi yapma imkânı tanır.

2.2. Anketler

Nasıl Uygulanır?

Belirlemek istediğiniz amaç doğrultusunda (örneğin, mezun memnuniyeti, işveren beklentileri, iç/dış paydaş ihtiyaçları) soru setleri oluşturun. Kapalı uçlu sorular (ör. 5’li Likert ölçeği) ile nicel veri toplayabilir, açık uçlu sorularla (ör. "Geliştirilmesi gereken yönler nelerdir?") nitel görüşleri alabilirsiniz. Online anket araçları (Google Forms, SurveyMonkey vb.) veya basılı formlar kullanılabilir.

Nasıl Analiz Edilir?

Nicel sorular (kapalı uçlu): Excel veya SPSS gibi yazılımlarla frekans, yüzde dağılımı, ortalama, medyan, standart sapma gibi istatistikleri hesaplayın. Daha ileri düzeyde t-test veya ANOVA gibi karşılaştırma testleri yapabilirsiniz.

Nitel sorular (açık uçlu): Verileri metin olarak toplayın; NVivo, MAXQDA veya benzeri yazılımlar kullanarak tematik analiz yapın (benzer ifade ve kavramları gruplandırın).

Katkısı Nedir?

Geniş bir kitleye hızla ulaşmayı sağlar. Hem nicel (sayısal) hem de nitel (yorum, öneri) verilerle ihtiyaçların veya sorunların derinlemesine anlaşılmasına katkıda bulunur.

2.3. Görüşmeler

Nasıl Uygulanır?

Konu hakkında uzman veya ilgili paydaşları (öğretim üyeleri, yöneticiler, öğrenciler, işverenler vb.) belirleyin. Yapılandırılmış (önceden belirlenmiş soru seti), yarı yapılandırılmış (ana temalar belirlenmiş, sorular esnek) veya serbest görüşmeler (sohbet formatında) yapabilirsiniz. Görüşmeleri kaydetme (ses veya video) ya da not tutma yöntemine karar verin.

Nasıl Analiz Edilir?

Kayıtları yazıya dökün. Nitel veri analizi (içerik veya tematik analiz) ile görüşmelerde tekrar eden ana temaları, örnek olayları ve görüş ayrılıklarını belirleyin. İstatistiksel bir sonuç elde etmek isterseniz, katılımcıların belirli konular hakkındaki ortak görüşlerini frekans tablosu şeklinde sunabilirsiniz (ör. "20 kişiden 15’i benzer bir şikayeti dile getirdi").

Katkısı Nedir?

Görüşme yöntemleri, ilgili kişilerin düşünce, duygu ve deneyimlerini ayrıntılı biçimde ortaya çıkarır. Özellikle karmaşık sorunların incelenmesinde veya ayrıntılı bilgiye ihtiyaç duyulduğunda oldukça yararlıdır.

2.4. Odak Grupları

Nasıl Uygulanır?

Çeşitli paydaşları (6-12 kişi) aynı ortamda bir araya getirerek belirli bir konu veya sorunu tartıştın.

Oturum boyunca konunun farklı yönlerini ele alın; moderatör, tartışmayı yapılandırmaya yardımcı olur.

Nasıl Analiz Edilir?

Oturumun ses veya video kaydını alarak, katılımcıların birbirini destekleyen veya çelişen görüşlerini belirleyin. Tematik analiz: Tekrarlayan kavramları ve ortak fikirleri sınıflandırın, hangi konularda uzlaşma veya anlaşmazlık olduğunu not edin.

Katkısı Nedir?

Farklı paydaş gruplarının birbirleriyle etkileşime girmesi, konunun çeşitli yönlerini aynı anda aydınlatır. Bireysel görüşmelere göre “grup dinamiği” sayesinde daha zengin ve yaratıcı fikirler ortaya çıkabilir.

2.5. Gözlemler

Nasıl Uygulanır?

Doğrudan sahaya (sınıflar, laboratuvarlar, sosyal alanlar) giderek katılımcı (gözlemci sürece dahil olur) veya katılımcı olmayan (dışarıdan izler) gözlem yapabilirsiniz. Gözlem formu oluşturun (örneğin, “öğrencilerin derse katılım düzeyi, ders materyallerinin kullanılma biçimi” gibi kriterler).

Nasıl Analiz Edilir?

Yapılandırılmış gözlem: Gözlem formunda işaretlediğiniz ölçütleri Excel veya SPSS’e girip istatistiksel olarak özetleyebilirsiniz (ör. “Ders sırasında teknoloji kullanım oranı %50”). Serbest gözlem: Alınan notlarda tekrar eden gözlem bulgularını temalar halinde gruplandırın (NVivo veya MAXQDA kullanabilirsiniz).

Katkısı Nedir?

Kişilerin kendi doğal ortamlarında neler yaptıklarını, uygulamaların nasıl gerçekleştiğini ve varsa aksaklıkları “gerçek zamanlı” görmenizi sağlar. Anket veya görüşmelerde dile getirilmeyen ya da fark edilmeyen sorunlar gözlemlerle ortaya çıkabilir.

2.6. Test ve Değerlendirme

Nasıl Uygulanır?

Bilgi, beceri veya yetkinlik ölçmek amacıyla (ör. ders başarı testleri, duyuşsal farkındalık ölçekleri) geçerli ve güvenilir testler kullanın. Psikolojik iyi oluş veya kişilik testi gibi alanlara yönelik ölçeklerden faydalanabilirsiniz.

Nasıl Analiz Edilir?

Nicel veri: Test sonuçlarını SPSS gibi yazılımlarda analiz ederek ortalama puan, başarı yüzdesi gibi temel istatistikleri hesaplayın. Nitel veri (özellikle açık uçlu geribildirim içeren testlerde): NVivo gibi yazılımlarla yorumları gruplandırın.

Katkısı Nedir?

Eğitim kalitesini veya bireylerin mevcut yeterlilik düzeyini nesnel göstergelerle ölçmeye olanak tanır. Sonuçlar, ihtiyaç duyulan ek eğitim veya revize edilmesi gereken müfredat bölümleri hakkında yol gösterici olur.

2.7. Delphi Tekniğı

Nasıl Uygulanır?

Alanında uzman bir grup belirleyin, onlara konuyla ilgili ilk tur soruları veya anketleri gönderin. İlk tur yanıtlarını derleyip özetleyin ve bu özet doğrultusunda ikinci tur soruları yine anonim olarak dağıtın. Süreç uzmanların fikirleri ortak bir noktada birleşene kadar birkaç tur devam eder.

Nasıl Analiz Edilir?

Her tur sonrası gelen verileri bir araya getirerek benzer veya farklı görüşleri belirleyin. Uzlaşılan (konsensüs sağlanan) konuları ve hâlâ üzerinde farklılık olan noktaları raporlayın.

Katkısı Nedir?

Tekrarlı turlar sayesinde uzmanların düşüncelerinin olgunlaşması ve ortak bir karar ya da görüş standardı oluşması sağlanır. Özellikle gelecek projeksiyonları veya mesleki yeterlik belirleme gibi stratejik çalışmalarda etkilidir.

2.8. SWOT Analizi

Nasıl Uygulanır?

Kurum veya birimin Güçlü (Strengths) ve Zayıf (Weaknesses) yönlerini, dış çevredeki Fırsatları (Opportunities) ve Tehditleri (Threats) belirleyin. İlgili verileri (anket, görüşme, doküman vb.) kullanarak tablo oluşturun.

Nasıl Analiz Edilir?

Her başlık altındaki bulgular incelenerek kısa-orta-uzun vadeli stratejiler geliştirilir (ör. “Güçlü yönleri fırsatlar ile birleştirmek”).

Katkısı Nedir?

Mevcut durumunuzu net bir şekilde görmeyi sağlar, planlama ve karar verme süreçlerini basitleştirir.

2.9. İş Analizi

Nasıl Uygulanır?

Bir görevi veya işi gerçekleştirmek için hangi bilgi, beceri, yetkinliklerin gerekli olduğunu listeleyin.

Bunları, kurum içinde mevcut personelin nitelikleri veya öğrencilerin kazanması gereken yeterliklerle karşılaştırın.

Nasıl Analiz Edilir?

Eksik ve fazla yönleri nicel (yüzde, frekans) veya nitel (tematik) biçimde değerlendirerek raporlayın.

Gerektiğinde yeni eğitim programları veya kursları tasarlamak için çıkarımlar yapın.

Katkısı Nedir?

Doğru insan kaynağı planlamasını mümkün kılar, mezun veya çalışanların kariyer gelişim ihtiyaçlarını netleştirir.

2.10. Problem Ağacı Analizi

Nasıl Uygulanır?

Çözmeye çalıştığınız sorunları, bu sorunların kök nedenlerini ve sonuçlarını bir ağaç yapısı gibi görselleştirin. Sorun (gövde), nedenler (kökler), sonuçlar (dallar) olarak gruplanır.

Nasıl Analiz Edilir?

Her bir nedenin alt nedenlerini tartışarak, en kritik noktaları ortaya çıkarın (bu kritik noktalar, müdahale etmeniz gereken asıl kök sorunlardır).

Katkısı Nedir?

Karmaşık sorunlarda hangi kaynağa veya temel nedene odaklanmanız gerektiğini somut biçimde gösterir.

2.11. Force Field Analysis (Kuvvet Alanı Analizi)

Nasıl Uygulanır?

Hayata geçirmek istediğiniz değişiklik veya hedef için “destekleyici” (itici) ve “engelleyici” (kısıtlayıcı) faktörleri listeleyin. Her faktöre bir önem derecesi veya puan atayın.

Nasıl Analiz Edilir?

Puanlamaya göre en güçlü destekleyici ve engelleyici unsurları belirleyin. Engelleri azaltma, destekleyici faktörleri artırma yönünde stratejiler geliştirin.

Katkısı Nedir?

Değişim yönetimi sürecinde hangi etkenlerle başa çıkmanız gerektiğini ve hangilerini daha da güçlendirmeniz gerektiğini açıkça ortaya koyar.

2.12. Nominal Grup Tekniği

Nasıl Uygulanır?

Katılımcılar önce bireysel olarak fikir üretir, sonra grup halinde fikirlerini paylaşır. Fikirler listelendikten sonra oylama veya puanlama sistemiyle öncelik sıralaması yapılır.

Nasıl Analiz Edilir?

Oylama sonuçlarını toplayarak hangi fikir veya ihtiyacın en acil öneme sahip olduğu belirlenir.

Katkısı Nedir?

Grup içi hiyerarşi veya çekingenlik engellerini aşarak herkesin eşit katılım sağlamasına imkân tanır. En önemli ihtiyaç ya da sorunun hızlı bir şekilde kolektif biçimde saptanmasını sağlar.

2.13. Çok Kriterli Karar Analizi

Nasıl Uygulanır?

Karar vermek istediğiniz konuda (ör. farklı fakültelerin sorunları) birden fazla kriter belirleyin (maliyet, aciliyet, etki düzeyi vb.). Her kritere bir ağırlık atayıp, çözümlere veya ihtiyaçlara puan verin.

Nasıl Analiz Edilir?

Toplam puanlar üzerinden bir sıralama oluşturabilir, hangi seçeneğin daha öncelikli veya daha etkili olduğunu bulabilirsiniz.

Katkısı Nedir?

Karar alırken duygusal veya tek boyutlu bakış açılarını azaltır, daha objektif ve çok yönlü bir değerlendirme yapmanızı sağlar.

2.14. Dijital Araçlar

Online Anket Araçları (Google Forms, SurveyMonkey, Typeform): Bu platformlar, anket oluşturma ve hızlı veri toplama aşamasında etkilidir. Veriler Excel veya SPSS formatına aktarılabilir.

İşbirliği Platformları (Miro, MURAL, Trello): Ekiplerin uzaktan veya yüz yüze beyin fırtınası yapmasına, fikirleri görselleştirmesine ve süreçleri takip etmesine yardımcı olur.

Veri Analiz Yazılımları (SPSS, NVivo, MAXQDA): SPSS: Nicel verilerin istatistiksel analizi (ortalama, regresyon, t-testleri vb.) için kullanışlıdır. NVivo, MAXQDA: Nitel verilerin (görüşme kayıtları, açık uçlu sorular, belge içerikleri) tematik kodlaması ve analizinde etkilidir.

3. İhtiyaç Analizi Sonuçlarının Bulgulara Dönüştürülmesi Süreci Ve Raporlama

3.1. DOKÜMAN ANALİZİ: Örnek Rapor

Rapor Özeti

Bu rapor, **akreditasyon güncel şartları, yansıtıcı değerlendirme formları, eşdeğer programlar** ve diğer resmi raporların incelenmesiyle elde edilen verileri içerir. Amaç, programın ulusal ve uluslararası standartlarla uyumunu değerlendirmektir.

Amaç ve Kapsam

- **Amaç:** Mevcut rapor ve istatistiklerden hareketle programın güçlü ve zayıf yönlerini saptamak, akreditasyon gerekliliklerine uygunluğunu ölçmek.
- **Kapsam:** YÖK raporları, ulusal ortak sınav istatistikleri, STK raporları, uluslararası benzer program incelemeleri.

Veri Toplama Süreci

- **Doküman Listesi:** 10 adet güncel akreditasyon şart belgesi, 5 adet eşdeğer program raporu, 3 adet STK tarafından hazırlanmış rapor.
- **Karşılaştırmalı Analiz:** Her dokümandaki standartlar ve öneriler, mevcut program çıktılarıyla eşleştirildi.

Bulgular

- Uluslararası programlarda “Uzaktan Eğitim ve Dijital Kaynak Kullanımı” bölümlerinin çok daha kapsamlı olduğu anlaşıldı.
- Ulusal sınav istatistiklerine göre, ilgili bölümün mezunları, bazı alan testlerinde ortalamanın üzerinde performans gösterirken, yabancı dil ve sözlü iletişim odaklı alanlarda düşük skora sahip.

Değerlendirme

- Program, teknik dersler konusunda ulusal ortalamanın üstünde olsa da dijital dönüşüm ve yabancı dil yeterliklerinde gelişim alanlarına sahip.
- Akreditasyon güncel şartlarından “öğrenci merkezli öğretim yöntemleri” maddesi, programda henüz tam karşılık bulmuyor.

Sonuç ve Öneriler

- **Mevcut Derslerin Gözden Geçirilmesi:** Uzaktan eğitim modülleri, dijital öğrenme materyalleri eklenmesi.
- **Standartlara Uyum:** Öğrenci merkezli yaklaşım için ders içeriklerinin proje/uygulama odaklı hale getirilmesi; STK’larla ortak etkinlikler düzenlenmesi.
- **Uluslararası İyi Uygulamalar:** Eşdeğer programların yöntemleri incelenerek “dil pratiği, online vaka analizi, global proje” gibi uygulamalar programa eklenebilir.

3.2. ANKETLER: Örnek Rapor

Rapor Özeti

Bu raporda, **(Mezun / İşveren / İç Paydaş / Dış Paydaş) Anketi** sonuçları özetlenmektedir. Çalışmanın amacı, programın mevcut durumunu ve paydaşların memnuniyet/gelişim ihtiyaçlarını saptamaktır.

Amaç ve Kapsam

- **Amaç:** Katılımcıların görüşlerini nicel verilerle belirlemek; programın güçlü ve zayıf yönlerini görmek.
- **Kapsam:** Anket, toplamda 150 katılımcıya (mezun / işveren / paydaş) gönderilmiş olup 100 geçerli yanıt alınmıştır.

Veri Toplama Süreci

- **Uygulama:** Online araçlar (Google Forms / SurveyMonkey) kullanılarak 2 hafta boyunca erişim sağlandı.
- **Soru Türleri:** 1-5 Likert ölçekli memnuniyet soruları, yarı yapılandırılmış (açık uçlu) geri bildirim soruları.

Bulgular

1. Nicel Bulgular

- Katılımcıların %65’i programın teorik derslerinden memnun olduğunu belirtmiştir.
- %40’lık bir kesim, yabancı dil yeterliliğini artıracak ek derslere ihtiyaç duyulduğunu vurgulamıştır.

2. Nitel Bulgular (Açık Uçlu Sorular)

- Birçok katılımcı, uygulamalı laboratuvar imkânlarının artırılmasını istediğini belirtmiştir.

- o Mezunlar, “iş dünyası ile bağlantıların” geliştirilmesi gerektiğine dair öneriler sunmuştur.

Değerlendirme

- Programın teorik ders içeriği genel olarak olumlu karşılanırken, yabancı dil ve uygulamalı ders eksikliği öne çıkmaktadır.
- Katılımcıların çoğu, üniversite-sektör iş birliği projelerinin yetersiz olduğunu düşünmektedir.

Sonuç ve Öneriler

- **Kısa Vadede:** Yabancı dil destek programlarının yaygınlaştırılması.
- **Orta Vadede:** Laboratuvar altyapısının güçlendirilmesi.
- **Uzun Vadede:** Sektörle ortak Ar-Ge projelerinin hayata geçirilmesi için finansal ve lojistik planlamalar yapılması.

3.3. GÖRÜŞMELER: Örnek Rapor

Rapor Özeti

Bu rapor, ihtiyaç analizi kapsamında **iç paydaş, dış paydaş ve program danışma kurulu** ile yapılan görüşmelerin sonuçlarını derlemektedir. Amaç, derinlemesine bilgiye ulaşarak programın geliştirilmesi için somut öneriler oluşturmaktır.

Amaç ve Kapsam

- **Amaç:** Geniş çaplı veya spesifik konularda derinlemesine nitel veri elde etmek (ör. ders içerikleri, müfredat yeterliliği, sektör beklentileri).
- **Kapsam:** Toplamda 15 görüşme gerçekleştirilmiştir (5 iç paydaş, 5 dış paydaş, 5 danışma kurulu üyesi).

Veri Toplama Süreci

- **Görüşme Türü:** Yarı yapılandırılmış (önceden belirlenmiş soru seti + serbest tartışma).
- **Kayıt:** Ses kaydı ve not tutma yöntemiyle. Veriler NVivo yazılımında kodlandı.

Bulgular

1. Tematik Kodlama Sonuçları

- o *Müfredat İçeriği:* “Çağdaş teknolojiler”in programa eklenmesi gerektiği sıkça dile getirildi.
- o *Öğrenci Danışmanlığı:* Hem iç hem dış paydaşlar, akademik danışmanlık sisteminin güçlendirilmesini önerdi.
- o *Ders Yüğü ve Süreç Yönetimi:* Bazı öğretim üyeleri, yoğun ders yükü nedeniyle proje temelli çalışmalara yeterince zaman ayıramadığını belirtti.

2. Örnek Alıntılar

- o İç paydaş (Öğretim Üyesi): “Laboratuvar ekipmanlarımız güncel değil; öğrencilerin gerçek sektörel deneyim kazanmaları zorlaşıyor.”
- o Dış paydaş (İşveren): “Mezunlarımız teknik açıdan iyi ama takım çalışması ve iletişim becerilerinde daha fazla desteğe ihtiyaç var.”

Değerlendirme

- Program danışma kurulu, sektörel uygulamalar ve proje tabanlı derslerin artırılmasını öncelikli görüyor.
- Öğretim üyeleri, müfredat güncellemesi için ek zaman, bütçe ve idari destekte eksiklik hissediyor.

Sonuç ve Öneriler

- **Kısa Vadede:** Danışmanlık sisteminin yeniden yapılandırılması, öğretim üyelerinin proje danışmanlığına teşvik edilmesi.
- **Orta Vadede:** Sektörel iş birliği anlaşmalarının yenilenmesi ve laboratuvar altyapısının güncellenmesi.
- **Uzun Vadede:** Müfredatın, çağdaş teknolojiler ve iletişim becerilerini güçlendirecek şekilde yeniden tasarlanması.

3.4. ODAK GRUPLARI: Örnek Rapor

Rapor Özeti

Bu rapor, **iç paydaş, dış paydaş ve program danışma kurulu** odak grup görüşmelerinden elde edilen bulguları ve önerileri sunar. Amaç, katılımcılar arasındaki etkileşimle kolektif fikirlerin ortaya çıkmasını sağlamaktır.

Amaç ve Kapsam

- **Amaç:** Programın güçlü/zayıf yönlerini farklı paydaşları bir araya getirerek tartışmak ve ortak çözümler geliştirmek.
- **Kapsam:** 3 ayrı odak grup oturumu (iç paydaş, dış paydaş ve danışma kurulu). Her oturumda 6-8 katılımcı.

Veri Toplama Süreci

- **Oturum Yönetimi:** Her oturuma bir moderatör rehberlik etti, 2 saatlik seanslar yapıldı.
- **Kayıt:** Görüşmeler ses kaydına alındı; notlar tematik analiz için NVivo’ya aktarıldı.

Bulgular

- **Ortak Görüşler:**
 - o “Endüstri 4.0” ve “Dijital Dönüşüm” içeriklerinin müfredata mutlaka eklenmesi gerektiği.

- o Uluslararası projelerde öğrenci ve öğretim üyelerinin yer alması için dil engelinin aşılması.
- **Çelişen Noktalar:**
 - o Bazı paydaşlar, seçmeli ders sayısının artırılmasını isterken, bazıları temel derslerin daha da güçlendirilmesini savundu.

Değerlendirme

- Odak grupları, farklı paydaşların birbirlerinden etkilendiği bir ortam yarattığından, müfredatın hem teknik hem sosyal boyutunun geliştirilmesine dair zengin fikirler sundu.
- Çelişen noktalarda derinlemesine görüşmelerle “seçmeli derslerin hangi alanlarda artırılacağı” netleştirilmelidir.

Sonuç ve Öneriler

- **Acil İhtiyaç:** Yabancı dil yeterliliği ve dijital beceriler odaklı ders/atölye uygulamaları.
- **Orta Vadeli Planlama:** Seçmeli ders havuzunu gözden geçirme, sektörün hızlı dönüşen alanlarına yönelik modüller ekleme.
- **Paydaş İletişimi:** Odak grup formatını yılda en az bir kere tekrarlamak önerilir.

3.5. GÖZLEMLER: Örnek Rapor

Rapor Özeti

Bu rapor, program kapsamındaki ders, öğrenci ve sosyal mekân gözlemlerinden elde edilen verileri içerir. Amaç, pratikte yaşanan durumları ve eksiklikleri yerinde tespit etmektir.

Amaç ve Kapsam

- **Amaç:** Sınıf içi uygulamaları, öğrenci davranışlarını ve kampüs olanaklarını gerçek ortamda gözlemlemek.
- **Kapsam:** 5 ders gözlemi, 2 sosyal alan gözlemi, dijital araç kullanımının incelenmesi.

Veri Toplama Süreci

- **Yapılandırılmış Gözlem:** Her ders için “derse katılım, materyal kullanımı, teknoloji entegrasyonu, öğrenme aktiviteleri” gibi kriterler bir form üzerinde işaretlendi.
- **Serbest Gözlem:** Sosyal alanlarda (kantin, kütüphane) öğrencilerin çalışma biçimi, grup etkileşimi gözlemlendi; notlar alındı.

Bulgular

1. Ders Gözlemleri

- o Birçok derste teknoloji kullanımının düşük olduğu (proje aracı, simülasyon vb. eksik).
- o Bazı öğretim üyeleri, öğrencilerin aktif katılımını teşvik etmek yerine geleneksel anlatıma ağırlık veriyor.

2. Sosyal Mekan Gözlemleri

- o Kütüphane alanlarının yetersiz olduğu, grup çalışma alanlarının sınırlı kaldığı görüldü.
- o Dijital gereçlerin (tablet, laptop) kullanımının düşük olduğu; bazı öğrencilerde cihaz eksikliği olduğu gözlemlendi.

Değerlendirme

- Derslerin çoğunda proje ve uygulama tabanlı yöntemler yeterince kullanılmıyor.
- Kampüs altyapısı, öğrencilerin uygulamalı ve grup odaklı çalışmalarına tam olanak tanımıyor.

Sonuç ve Öneriler

- **Teknoloji Entegrasyonu:** Akıllı tahta, simülasyon yazılımları gibi teknolojik araçların sınıf ortamına dâhil edilmesi.
- **Fiziksel Mekân İyileştirmeleri:** Kütüphane ve sosyal mekanların grup çalışmasına daha uygun hale getirilmesi.
- **Öğretim Üyesi Eğitimi:** Katılımcı ve yenilikçi ders işleme yöntemleri konusunda hizmet içi eğitim programları düzenlenmesi.

3.6. TEST VE DEĞERLENDİRME: Örnek Rapor

Rapor Özeti

Bu rapor, **ders başarı testleri, duyuşsal farkındalık ölçekleri ve psikolojik iyi oluş testleri** gibi ölçme araçlarıyla elde edilen bulguları kapsar. Amaç, öğrencilerin akademik ve kişisel gelişim ihtiyaçlarını objektif verilerle belirlemektir.

Amaç ve Kapsam

- **Amaç:** Öğrencilerin bilgi, beceri ve tutum düzeylerini, farklı testlerle ölçerek müfredat ve öğrenci destek hizmetleri hakkında karar vermek.
- **Kapsam:** 200 öğrencinin katıldığı “Ders Başarı Testi” ve 50 öğrenciyle yapılan “Psikolojik İyi Oluş Testi”.

Veri Toplama Süreci

- **Ders Başarı Testi:** Çoktan seçmeli ve kısa cevaplı sorular; alan yeterliğini ölçmek için tasarlandı.
- **Psikolojik İyi Oluş & Duyuşsal Farkındalık:** Likert ölçekli anketler; öğrencilerin stres, motivasyon ve aidiyet duygusunu değerlendirdi.

Bulgular

- **Akademik Başarı:**
 - o Ortalama test notu: 70/100; bölüm hedefi 75 olarak belirlenmişti.
 - o Bazı temel derslerde (ör. matematiksel modeller, istatistik) düşük başarı görüldü.

- **Psikolojik İyi Oluş:**
 - Öğrencilerin %60'ı, ders yoğunluğu nedeniyle yüksek stresli olduğunu bildirdi.
 - %30'u, sosyal destek ve danışmanlık hizmetlerinden faydalanmadığını belirtti.

Değerlendirme

- Akademik başarı genel hedefe yakın olsa da istatistiksel ve analitik derslerde eksiklik bulunuyor.
- Psikolojik iyi oluş testleri, öğrenci destek birimlerinin daha etkin olması gerektiğine işaret ediyor.

Sonuç ve Öneriler

- **Kısa Vadede:** Analitik derslerde ek etüt seansları, danışmanlık hizmetlerinin tanıtımı artırılmalı.
- **Orta Vadede:** Stres yönetimi ve duyuşsal farkındalık atölyeleri düzenlenmesi.
- **Uzun Vadede:** Öğrencilerin akademik ve kişisel gelişimlerine yönelik bütüncül bir "Danışmanlık ve Rehberlik" sistemi kurmak.

3.7. Delphi Tekniğı: Örnek Rapor

Rapor Özeti

Bu rapor, **Delphi Tekniğı** kullanılarak bir programın geleceğı yönelik hedeflerini ve mezun yeterliklerini belirlemek amacıyla düzenlenen çalışmadan elde edilen sonuçları özetlemektedir.

Amaç ve Yöntem

- **Amaç:** Akreditasyon kapsamında, uzman görüşlerinin birleştirilmesiyle programın güncel ihtiyaçlarını ve geleceğı dair stratejik yönelimlerini netleştirmek.
- **Yöntem:**
 - İki tur Delphi uygulandı.
 - Birinci turda, programla ilgili 10 uzmandan (akademisyen, sektör temsilcisi, STK temsilcisi) yazılı geri bildirim alındı.
 - İkinci turda, ilk tur sonuçları derlenerek uzmanlara tekrar gönderildi ve varsa görüş ayrılıkları netleştirildi.

Veri Kaynağı ve Analiz Süreci

- **Veri Kaynağı:** Uzmanların çevrimiçi anket formları, e-posta geri bildirimleri.
- **Analiz:** Uzmanların her turdaki görüşleri NVivo yazılımıyla kodlandı ve benzer temalar altında gruplandırıldı.
 - Birinci Tur: "Mezun Teknik Yeterlikleri", "Sektörel Uygulamalar", "Dijital Dönüşüm", "Kültürel ve Etik Değerler" gibi ana kategoriler belirlendi.
 - İkinci Tur: Birinci tur sonuçları özetlenip uzmanlara geri gönderilerek uzlaşa sağlanan (konsensüs) ve ayrışan noktalar belirlendi.

Bulgular ve Değerlendirme

- **Uzlaşılan Noktalar:**
 - Mezunların “dijital beceriler” ve “iş güvenliği” alanında daha fazla uygulama yapmaları gerektiği.
 - Etik ve sosyal sorumluluk boyutunun müfredata entegre edilmesi.
- **Ayrışan Noktalar:**
 - Mesleki yabancı dil eğitiminin hangi dönemlerde ve ne yoğunlukta verilmesi gerektiği.
- **Öneri:** Uzmanların %80’i, sektör ihtiyaçlarını karşılamak için “zorunlu yaz stajları”nın süresinin artırılmasını ve “endüstri projeleri”nin derse entegre edilmesini önerdi.

Sonuç ve Öneriler

Delphi süreci, programın teknolojik ve etik açıdan daha kapsamlı bir içeriğe ihtiyaç duyduğunu göstermektedir. Ayrışan noktalarda ise yeni bir tur veya ek odak grup çalışmaları önerilir.

- **Acil Eylem:** Mezun yeterlikleri listesi güncellenmeli, yaz stajlarının süresi/formatı yeniden düzenlenmeli.
- **Orta Vadeli Eylem:** Mesleki yabancı dil derslerinin haftalık saatleri ve uygulama yöntemleri için uzmanlarla ek çalışma yapılmalı.

3.8. SWOT Analizi: Örnek Rapor

Rapor Özeti

Bu rapor, **SWOT Analizi** yöntemiyle toplanan verilerin değerlendirilmesi sonucu programın güçlü/zayıf yönlerini, fırsat ve tehditlerini ortaya koyar.

Amaç ve Kapsam

- **Amaç:** Programın iç ve dış paydaşlarının görüşlerinden yararlanarak stratejik planlama yapmak, akreditasyon standartlarına uyumu artırmak.
- **Kapsam:** Öğretim elemanları, öğrenciler, mezunlar ve işverenlerin anket ve görüşmelerinden elde edilen verilerle sınırlıdır.

Veri Kaynağı ve Analiz Süreci

- **Veri Kaynağı:**
 - Mezun anketi (n=120)
 - İşveren değerlendirme anketi (n=35)
 - İç paydaş görüşmeleri (10 öğretim üyesi, 5 idari personel)
 - Dış paydaş görüşmeleri (5 sektör temsilcisi)
- **Analiz:** Toplanan veriler SPSS (nicel) ve NVivo (nitel) ile incelenerek, **Güçlü (S), Zayıf (W), Fırsat (O), Tehdit (T)** çerçevesine yerleştirildi.

SWOT Analizi Bulguları

Kategori	Bulgular
Güçlü Yönler (S)	- Öğretim üyelerinin uzmanlığı ve uluslararası yayın profili - Çeşitli seçmeli derslerin sunulması - Öğrenci topluluklarının aktif olması
Zayıf Yönler (W)	- Uygulamalı dersler için laboratuvar imkânlarının sınırlı oluşu - Mezun ve işveren geri bildirimlerinde yabancı dil desteğinin yetersiz algılanması - Dijital kaynak ve kütüphane altyapısının güncellenme ihtiyacı
Fırsatlar (O)	- Sektörle ortak proje geliştirme potansiyeli - Devlet destekli AR-GE ve Erasmus gibi uluslararası değişim programları - Ulusal/uluslararası akreditasyon imkânlarının yarattığı marka değeri
Tehditler (T)	- Diğer üniversitelerin hızla güncellenen ve rekabetçi programları - Değişen sektör taleplerine uyum sağlamada gecikme riski - Kaynak yetersizliği (finansal ve fiziksel altyapı)

Değerlendirme

- **Güçlü yönler**, programın akademik kadrosu ve çeşitlilik sunabilen ders yapısı ile öğrencileri motive edici bir ortam oluşturulduğunu gösteriyor.
- **Zayıf yönler**, programın pratik ve dil gereklilikleri konusunda eksik kalabileceğine işaret ediyor. Özellikle yabancı dil eğitiminin daha yoğun ve sektör odaklı olması gerektiği vurgulanıyor.
- **Fırsatlar**, sektörle iş birliği ve uluslararası projelerle programın niteliğini yükseltme şansı sunuyor.
- **Tehditler**, rekabetin arttığı eğitim ortamında hızlı dönüşüm ve yeterli kaynak bulamama riskini içeriyor.

Sonuç ve Öneriler

- **Kısa Vadeli Öneriler:**
 - o Dijital altyapı ve kütüphane kaynaklarının güncellenmesi.
 - o Yabancı dil destek programlarına ek modüller eklenmesi.
- **Orta Vadeli Öneriler:**
 - o Uygulamalı dersler için laboratuvar kapasitesinin artırılması, sektör iş birliği protokollerinin imzalanması.
 - o AR-GE ve Erasmus gibi fırsatlarla akademik kadronun proje deneyiminin desteklenmesi.
- **Uzun Vadeli Öneriler:**
 - o Programın uluslararası akreditasyon kuruluşlarına başvurarak global tanınırlığının artırılması.
 - o Rekabetçi programlara karşı sürekli revizyon ve güncelleme mekanizmalarının kurulması.

3.9. İş Analizi: Örnek Rapor

Rapor Özeti

Bu raporda, **İş Analizi** tekniğiyle programdan mezun olan öğrencilerin sahip olması gereken bilgi, beceri ve yetkinlikler belirlenmiş; mevcut müfredat ve uygulamalı derslerin bu gereklilikleri ne ölçüde karşıladığı incelenmiştir.

Amaç ve Kapsam

- **Amaç:** İlgili meslek alanında (örneğin, Makine Mühendisliği, Psikoloji vb.) mezunun karşılaması beklenen yeterlikleri program dersleri ve uygulamalarıyla eşleştirmek.
- **Kapsam:** Alanla ilgili işveren görüşmeleri, meslek kuruluşlarının yeterlik tanımları ve mevcut ders içeriklerinin incelenmesiyle sınırlıdır.

Veri Kaynağı ve Analiz Süreci

- **Veri Kaynağı:**
 - İşveren görüşmeleri (n=10)
 - Sektörel yeterlik raporları (örneğin, TMMOB, PMO, vb. kuruluşların yayınları)
 - Ders planı, ders içerikleri ve uygulamalı staj programları
- **Analiz:**
 - Mevcut derslerin öğrenme çıktılarını, işverenlerin beklediği yeterliklerle karşılaştırma tablosu oluşturuldu.
 - Eşleşen ve eksik kalan alanlar kodlanarak raporlandı.

Bulgular

Yeterlik Alanı	Mevcut Ders/Uygulama	Eksik/İyileştirme Alanı
Teknik Bilgi (Kuramsal)	Temel Dersler (Örn: 101, 102)	Bazı güncel teknolojiler ve standartlar ders müfredatında sınırlı yer buluyor.
Uygulama Becerisi (Pratik)	Staj, Lab. Dersleri	Laboratuvar kapasitesi kısıtlı; staj süreleri sektörel gereklilikleri tam karşılamıyor.
İletişim ve Raporlama	Proje Sunumları	Yabancı dilde raporlama ve sunum becerileri düşük, akademik yazım eksikliği görülüyor.
Etik ve Mesleki Sorumluluk	Meslek Etiği Modülleri	Güncel vaka örnekleri az; uygulamada karşılaşılan etik ikilemler yeterince tartışılmıyor.

Değerlendirme

- Çoğu temel ders, teorik bilgiyi yeterli düzeyde sağlarken, **uygulamalı ve dil becerisi** gerektiren alanlarda gelişim ihtiyaçları öne çıkmıştır.
- İşverenler, mezunların “problem çözme” ve “etkili iletişim” becerilerini artırması gerektiğini sıkça belirtmiştir.

Sonuç ve Öneriler

- **Kısa Vadede:** Ders müfredatına güncel standart ve teknolojileri entegre etmek, staj koordinasyonunu sektörle birlikte gözden geçirmek.
- **Orta Vadede:** Yabancı dil ve raporlama becerilerine odaklanan ek ders veya atölye çalışmaları tasarlamak.
- **Uzun Vadede:** Etik vakalar ve mesleki sorumluluk alanlarını içeren proje tabanlı öğrenme modelleri geliştirmek; akabinde mezun takip sistemlerini güçlendirmek.

3.10. Problem Ağacı Analizi: Örnek Rapor

Rapor Özeti

Bu rapor, **Problem Ağacı Analizi** kullanılarak bir fakültenin proje tabanlı derslerinde yaşanan temel sorunların kök nedenlerini ve bunların sonuçlarını ortaya çıkarmayı amaçlar.

Amaç ve Kapsam

- **Amaç:** Proje tabanlı derslerin etkinliğini azaltan sorunları derinlemesine anlamak, akreditasyon kriterlerini karşılayacak çözümlere zemin hazırlamak.
- **Kapsam:** Öğrenci, öğretim üyesi ve laboratuvar sorumlularıyla yapılan odak grup verileri incelenmiştir.

Veri Kaynağı ve Analiz Süreci

- **Veri Kaynağı:**
 - Odak grup görüşmeleri (3 grup, toplam 18 kişi)
 - Ders gözlemleri (n=5 proje dersi)
 - Program danışma kurulu raporları
- **Analiz:**
 - Gözlemlerden ve odak grup kayıtlarından çıkarılan temalar “kök nedenler”, “ana sorun”, “sonuçlar” olarak sınıflandırıldı.
 - Görsel bir Problem Ağacı diyagramı oluşturuldu.

Problem Ağacı Bulguları

Ana Sorun: Proje Derslerinde Etkinlik Kaybı

- **Kök Nedenler:**
 1. Laboratuvar ekipmanının eksik veya teknolojik olarak yetersiz olması
 2. Öğrencilerin proje yönetimi konusunda rehberlik alamaması
 3. Ders yükü sebebiyle öğretim üyelerinin proje sürecine yeterince zaman ayıramaması
- **Sonuçlar:**
 1. Proje çıktılarının ulusal ve uluslararası yarışmalarda yetersiz kalması
 2. Öğrencilerin pratik beceri geliştirememesi nedeniyle mezuniyet sonrası adaptasyon süresinin uzaması
 3. Fakültenin araştırma ve geliştirme potansiyelinin düşük görünmesi

Değerlendirme

- Proje tabanlı derslerin en temel zorluğu, gerekli altyapı ve rehberlik eksikliği olarak görülmektedir.
- Akreditasyon standartlarına göre, öğrencilerin bağımsız proje yürütme becerisi düşük kalmaktadır.

Sonuç ve Öneriler

- **Önerilen Çözüm Yolları:**
 - Laboratuvar altyapısı ve ekipmanlarının güncellenmesi için bütçe planlaması yapılması.
 - Proje yönetimi atölyeleri veya kısa eğitim modülleriyle öğrencilere temel proje yönetimi becerilerinin kazandırılması.
 - Öğretim üyelerinin proje danışmanlığına teşvik edilmesi ve ders yüklerinin yeniden düzenlenmesi.

3.11. Force Field Analysis (Kuvvet Alanı Analizi): Örnek Rapor

Rapor Özeti

Bu rapor, **Force Field Analysis** yöntemi kullanılarak planlanan ders müfredatı güncellemesinin destekleyici (itici) ve engelleyici (kısıtlayıcı) faktörlerini belirler.

Amaç ve Kapsam

- **Amaç:** Yeni müfredatın uygulanmasında hangi faktörlerin süreci hızlandıracağı (destekleyici) ve hangi faktörlerin zorluk çıkaracağı (engelleyici) ortaya konarak çözüm önerileri geliştirmek.
- **Kapsam:** İç ve dış paydaş görüşmeleri, doküman analizi bulguları.

Veri Kaynağı ve Analiz Süreci

- **Veri Kaynağı:**
 - İlgili bölüm öğretim üyeleriyle yarı yapılandırılmış görüşmeler (n=8)
 - İşveren değerlendirme anketinden müfredat beklentileriyle ilgili veriler
 - YÖK ve akreditasyon kurumu raporları
- **Analiz:**
 - Destekleyici (itici) faktörler ve engelleyici (kısıtlayıcı) faktörler listelendi, her bir faktöre 1-5 arasında güç puanı verildi.
 - Elde edilen puanlar üzerinden görsel bir kuvvet diyagramı oluşturuldu.

Bulgular

Faktör	Tipi	Güç Puanı	Açıklama
Yönetim ve Dekanlık Desteği	Destekleyici	4	Dekanlık tarafından ayrılan bütçe ve onay süreçlerinin hızlı işlenmesi

Faktör	Tipi	Güç Puanı	Açıklama
Akademisyenlerin Yoğun Ders Yükü	Engelleyici	4	Yeni müfredat hazırlığı için zaman kısıtı yaratıyor
Sektör ve İşveren Beklentileri	Destekleyici	3	Müfredat güncellemeleri sektör tarafından talep ediliyor
Fiziksel Altyapı Eksikliği	Engelleyici	2	Laboratuvar ve dersliklerin modernizasyon ihtiyacı

Değerlendirme

- Toplam puanlar incelendiğinde, **destekleyici kuvvetlerin** (yönetim ve sektör talepleri) önemli olduğu, ancak **akademisyenlerin yoğun ders yükü** gibi faktörlerin yeni müfredatın hayata geçirilmesinde büyük bir engel oluşturduğu saptanmıştır.

Sonuç ve Öneriler

- **Yoğun Ders Yükünün Azaltılması:** Akademik personelin ders dağılımı gözden geçirilerek müfredat geliştirme komisyonları için zaman ayrılmalı.
- **Altyapı İyileştirme Planı:** Laboratuvar, kütüphane ve sınıf düzenlemeleri için bütçe süreci hızlandırılmalı.
- **Sektörle Sürekli İletişim:** İşverenlerin müfredat değişikliği konusundaki desteği, güncellemelerin öğrenci istihdamına pozitif etkisini güçlendirebilir.

3.12. Nominal Grup Tekniği: Örnek Rapor

Rapor Özeti

Bu rapor, **Nominal Grup Tekniği** ile tespit edilen ihtiyaçların nasıl önceliklendirildiğini ve karara bağlandığını gösterir.

Amaç ve Kapsam

- **Amaç:** Katılımcılardan (öğretim üyeleri, öğrenciler, idari personel) toplanan çok sayıda fikir arasından en öncelikli ihtiyaçları birlikte tespit etmek.
- **Kapsam:** Birimlerde yapılan grup çalışma oturumları sonucu toplanan fikirler değerlendirilmiştir.

Veri Kaynağı ve Analiz Süreci

- **Veri Kaynağı:**
 - 2 ayrı oturum, her oturumda 10 katılımcı
 - Fikir kartları ve beyin fırtınası notları
- **Analiz:**
 - Önce katılımcılar bireysel olarak fikirlerini kartlara yazdı.
 - Grup, fikirleri tartıştı ve puanlama (1-5) yaptı.
 - Ortak puanlar üzerinden nihai bir öncelik listesi oluşturuldu.

Bulgular

Önerilen İhtiyaç	Toplam Puan	Sıralama
Yeni Laboratuvar Ekipmanı Alımı	45	1
Yabancı Dil Destek Programının Yaygınlaştırılması	42	2
Proje Yönetimi Dersi Eklenmesi	35	3
Öğrenci Danışmanlık Sisteminin Revizyonu	30	4

Değerlendirme

- Katılımcılar, **laboratuvar altyapısının** acilen güncellenmesi gerektiği konusunda hemfikir olmuşlardır.
- Yabancı dil desteği de yüksek puan alarak orta vadede ele alınması gereken bir ihtiyaç olarak öne çıkmıştır.

Sonuç ve Öneriler

- **En Acil İhtiyaç:** Laboratuvar ekipmanı alımı için rektörlük ve sponsor görüşmeleri başlatılmalı.
- **Orta Vadeli Öneri:** Yabancı dil programının lisans müfredatına daha kapsamlı entegrasyonu, akademik ve idari planlamayla desteklenmeli.

3.13. Çok Kriterli Karar Analizi: Örnek Rapor

Rapor Özeti

Bu rapor, **Çok Kriterli Karar Analizi** kullanılarak birden fazla ihtiyaç veya çözüm önerisinin (laboratuvar güncellemesi, yabancı dil eğitimi, staj programı iyileştirme vb.) hangi kriterlere göre değerlendirildiğini ve nihai önceliğin nasıl belirlendiğini açıklar.

Amaç ve Kapsam

- **Amaç:** Farklı seçeneklerin maliyet, etki, uygulanabilirlik, sürdürülebilirlik gibi kriterler açısından puanlanarak objektif bir karar verilmesi.
- **Kapsam:** Programın iyileştirme alanlarına dair ortaya çıkan 4 ana çözüm önerisi bu teknikte analiz edilmiştir.

Veri Kaynağı ve Analiz Süreci

- **Veri Kaynağı:**
 - Anket ve görüşmelerden elde edilen en kritik 4 öneri
 - Bölüm yönetimi ve kalite komisyonu üyelerinin puanlaması (n=8)
- **Analiz:**
 - Her kritere (maliyet, etki, sürdürülebilirlik, uygulanabilirlik) önem derecesi (ağırlık) verildi (ör: Maliyet=0.3, Etki=0.4, vb.)
 - Öneriler her kritere 1-5 arasında puanlanarak, çarpım sonucu toplam skor hesaplandı.

Bulgular (Örnek Tablo)

Öneri	Maliyet Puanı (0.3)	Etki Puanı (0.4)	Uygulanabilirlik (0.2)	Sürdürülebilirlik (0.1)	Toplam Skor
1. Laboratuvar Güncellemesi	2 (0.6)	5 (2.0)	3 (0.6)	4 (0.4)	3.6
2. Yabancı Dil Destek Programı	3 (0.9)	4 (1.6)	4 (0.8)	4 (0.4)	3.7
3. Staj Programının İyileştirilmesi	4 (1.2)	3 (1.2)	4 (0.8)	3 (0.3)	3.5
4. Dijital Ders Materyali Oluşturma	3 (0.9)	3 (1.2)	4 (0.8)	5 (0.5)	3.4

(Parantez içindeki değerler “kriter ağırlığı x puan” hesabını gösterir.)

Değerlendirme

- **Yabancı Dil Destek Programı**, toplam 3.7 skorla en yüksek önceliğe sahip olarak görünmektedir.
- **Laboratuvar Güncellemesi** de yüksek etki puanı sayesinde önemli bir alternatif olmasına rağmen maliyet puanı düşük (pahalı) bulunmuştur.

Sonuç ve Öneriler

- **Öncelikli Uygulama:** Yabancı dil destek programının yaygınlaştırılması ve müfredata ek içeriklerin eklenmesi (yüksek etki, maliyeti görece daha uygun).
- **İkinci Aşama:** Laboratuvar altyapısının bütçe imkanları doğrultusunda kademeli yenilenmesi.
- **Uzun Vadeli Strateji:** Dijital ders materyali geliştirme sürecinin her yıl düzenli güncellenmesi; staj programının iyileştirilmesiyle sektörle iş birliği artırılması.

#	Yöntem / Teknik	Temel Amaç	Örnek Uygulama (Fakülte/Bölüm)
1	Doküman Analizi	Mevcut durumu haritalama	Eğitim Fak. – Akreditasyon raporlarındaki eksiklikleri kodlayarak program güncelleme
2	Anket	Geniş paydaş algısı	Mühendislik Fak. – Mezun anketiyle “Endüstri 4.0” beceri açığını ölçme
3	Görüşmeler	Derinlemesine içgörü	Tıp Fak. – Staj sorumlularıyla yapılandırılmış görüşmelerde klinik rotasyon sorunları

4	Odak Grubu	Kolektif fikir üretimi	İletişim Fak. – Dijital medya trendlerini müfredata yansıtmak için öğrenci-mezun odak grubu
5	Gözlem	Gerçek uygulamayı izleme	Sınıf Öğretmenliği – Ders içi “soru-cevap” sıklığını yapılandırılmış gözlem fişiyle kaydetme
6	Test & Değerlendirme	Bilgi-beceri düzeyi ölçümü	Yabancı Diller Yüksekokulu – Yerleştirme testiyle öğrencileri doğru kur seviyesine atama
7	Delphi	Uzman uzlaşısı	Hukuk Fak. – Dijital hukuk yeterlilik standartlarını 3 turlu Delphi ile tanımlama
8	SWOT	Güç-zayıf/fırsat-tehdit analizi	İşletme Fak. – MBA programının rekabet pozisyonunu SWOT atölyesiyle çıkarma
9	İş Analizi	Gerekli yetkinliği tanımlama	Makine Müh. – CAD/CAM iş akışındaki kritik becerileri görev envanteriyle listeleme
10	Problem Ağacı	Kök neden haritalama	Eğitim Fak. – Yüksek devamsızlık oranının neden-sonuç ağacını çizme
11	Force-Field	Destek/engel güçlerini tartma	Turizm Fak. – “Yeşil kampüs” uygulamasına yönelik destekleyici-engel faktörleri puanlama
12	Nominal Grup	Öncelik sıralama	Diş Hekimliği – Klinik ekipman yatırım listesini bireysel fikir + grup oylamasıyla sıralama
13	Çok Kriterli Karar Analizi	Karmaşık kararı nesnelleştirme	Elektrik-Elektronik – Laboratuvar cihazlarını AHP yöntemiyle seçme
14	Dijital Araçlar	Veri toplama-analiz otomasyonu	Tüm fakülteler – Google Forms + SPSS ile hızlı anket dağıtımı ve istatistiksel rapor

Kullanım İpucu:

Birden fazla yöntem sıralı kullanılabilir; örneğin *Problem Ağacı* ile sorunları netleştirip, *Nominal Grup* ile önem derecesini belirleyip, nihai yatırımı *ÇKKA* ile seçmek sık başvurulan bir zincirdir.